

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६
अंतर्गत महासमादेशक, होमगार्ड, महाराष्ट्र
राज्य, मुंबई यांच्या आस्थापनेवरील गट-अ
ते गट-ड संवर्गातील पदे दिव्यांगासाठी
सुनिश्चित करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

गृह विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : संकीर्ण-२०२१/प्र.क्र.४०/होम./विशा-८

हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,

मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२,

दिनांक : २३ जून, २०२१

वाचा:- १)दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६.

२)गृह विभाग, शासन निर्णय क्र.एमआयएस २००६/प्र.क्र.८१/विशा-८,
दि. ०५.१०.२००६.

३)सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, शासन परिपत्रक क्र. दिव्यांग
२०१९/प्र.क्र.२५१/दि.क.२, दि.१२.११.२०२०

४)केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारीता मंत्रालय, नवी दिल्ली
यांची दि. ०४.०१.२०२१ ची अधिसूचना.

५)सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, शासन निर्णय क्र. दिव्यांग
२०१९/प्र.क्र.२५१/दि.क.२, दि.०२.०२.२०२१

प्रस्तावना :

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ मधील कलम ३३ नुसार दिव्यांगासाठी शासन सेवेतील पदांची पदसुनिश्चित करणे आवश्यक आहे. यासाठी केंद्र शासनाने दि.०४.०१.२०२१ च्या अधिसूचनेन्वये दिव्यांगासाठी सुनिश्चित केलेल्या पदांची यादी प्रसिध्द केली आहे. सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाने दि.०२.०२.२०२१ च्या शासन निर्णयान्वये, राज्य शासनाच्या आस्थापनेवरील पदे दिव्यांगासाठी सुनिश्चित करण्याबाबतच्या सूचना निर्गमित केल्या आहेत. सदर शासन निर्णयातील निर्देशास अनुसरून गृह विभागाच्या अखत्यारीतील महासमादेशक, होमगार्ड यांच्या कार्यालयातील गट-अ ते गट-ड संवर्गातील पदे दिव्यांग प्रवर्गासाठी सुनिश्चित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ मधील कलम ३३ नुसार राज्य शासनाच्या अखत्यारीतील पदांची पदसुनिश्चिती करण्यासाठी केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारीता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांनी दि.०४.०१.२०२१ च्या अधिसूचनेन्वये दिव्यांगासाठी सुनिश्चित केलेल्या पदांची यादी प्रसिध्द केली आहे. त्यामध्ये नमूद केल्यानुसार केंद्र शासनाने पदसुनिश्चित करून दिव्यांगासाठी सुनिश्चित केलेली गट “अ” ते गट “ड” मधील जी पदे राज्य शासनाच्या अखत्यारीतील आस्थापनेवर आहेत अशा पदांबाबत तसेच केंद्र शासनाने प्रसिध्द केलेल्या यादीतील ज्या पदांची कर्तव्ये व जबाबदा-या, कामाचे

स्वरूप व प्रचलित वेतनश्रेणी राज्य शासनाच्या अखत्यारीतील सेवेतील पदांशी समान आहेत, अशा पदांची पदनामे जरी भिन्न असली तरी सदर पदे दिव्यांगासाठी सुनिश्चित राहतील, अशा सूचना सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाने दि.०२.०२.२०२१ च्या शासन निर्णयान्वये दिलेल्या आहेत.

२. त्यास अनुसरून आता या विभागाच्या संदर्भ क्र.२ येथील शासन निर्णय अधिक्रमित करून केंद्र शासनाने निर्गमित केलेल्या दि.०४.०१.२०२१ रोजीच्या अधिसूचनेतील दिव्यांगासाठी सुनिश्चित केलेल्या गट-अ ते गट-ड संवर्गाकरीता प्रसिध्द केलेल्या यादीनुसार महासमादेशक, होमगार्ड, महाराष्ट्र राज्य यांच्या आस्थापनेवरील गट-अ ते गट-ड संवर्गातील पदांसाठी या शासन निर्णयान्वये, दिव्यांगासाठी विवरणपत्र-अ मध्ये दर्शविल्याप्रमाणे पदे सुनिश्चित करण्यात येत आहेत.

३. सदर शासन निर्णय, केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारीता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांची दि.०४.०१.२०२१ ची अधिसूचना व सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाच्या दि.०२.०२.२०२१ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये दिलेल्या सूचनेनुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२१०६२३१८००३०७८२९ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(दि.व. सावंत)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

सहपत्र- विवरणपत्र-अ

प्रत :

- १) मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई.
- २) मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ३) मा. मंत्री (गृह), मंत्रालय, मुंबई.
- ४) मा. राज्यमंत्री (गृह-शहरे), मंत्रालय, मुंबई.
- ५) मा. राज्यमंत्री (गृह-ग्रामीण), मंत्रालय, मुंबई.
- ६) मा. विरोधी पक्षनेता, विधान परिषद/विधानसभा विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
- ७) मा. मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ८) प्रधान सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- ९) अपर मुख्य सचिव (सेवा) सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १०) आयुक्त, दिव्यांग कल्याण, आयुक्तालय, पुणे.
- ११) महासमादेशक, होमगार्ड, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
- १२) सर्व जिल्हा समादेशक, होमगार्ड.
- १३) सामान्य प्रशासन विभाग (कार्या-१९), मंत्रालय, मुंबई.
- १४) निवड नस्ती, विशा-८ कार्यासन, गृह विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

शासन निर्णय क्रमांक : संकीर्ण-२०२१/प्र.क्र.४०/होम./विशा-८ दि. २३ जून, २०२१ सोबतचे विवरणपत्र

विवरण पत्र-अ

महासमादेशक, होमगार्ड, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांच्या आस्थापनेवरील दिव्यांगासाठी सुनिश्चित करावयाची पदे

अ.क्र.	पदनाम	शारिरीक पात्रता	दिव्यांग प्रवर्ग	पदाची जबाबदारी व कर्तव्य
१	२	३	४	५
गट - अ				
१	वरिष्ठ प्रशासिक अधिकारी	S, C,W,SE, RW, ST	OL,OA,LV,HH	होमगार्ड विभागातील संपूर्ण प्रशासन, प्रशिक्षण, भांडार इ. कामावर देखरेख व वरिष्ठांना सहकार्य
२	सहाय्यक संचालक	S,BN,SE,RW,C	OA,OL,HH	सदरचे पद आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून कार्यरत असून होमगार्ड विभागातील लेखा / लेखा परिक्षण संबंधी संपूर्ण कामकाज
गट - ब				
३	कनिष्ठ प्रशासिक अधिकारी (राजपत्रित)	S,RW,SE,MW,C	OL,OA,HH,LV	होमगार्ड विभागातील भांडार, प्रशासन, आस्थापना व अभिलेख संबंधी कामकाजावर देखरेख व वरिष्ठांना सहकार्य
४	सहाय्यक लेखाधिकारी	S,ST,W,BN,MF,SE,RW,C	OL,LV,HH	होमगार्ड विभागातील लेखा / लेखा परिक्षण संबंधी संपूर्ण कामकाज
गट - क				
५	वरिष्ठ लघुलेखक	S,ST,W,L,MF,SE,R,W,H,C	OA,OL,OAL,LV	इंग्रजी लघुलेखन व इतरकामे
६	कनिष्ठ लघुलेखक	S,ST,W,L,MF,SE,RW,H,C	OA,OL,OAL,LV,HH	मराठी लघुलेखक संबंधी कामे
७	मसचे स्वीय सहाय्यक	S,ST,W,L,MF,SE,RW,H,C	OA,OL,OAL,LV.	विभागातील सर्व वेतनी कर्मचाऱ्यांचे गोपनीय अहवाल अद्यावत ठेवणे, प्रशंसा पत्र व बक्षिस, राष्ट्रपती पदक संबंधी कामकाज
८	प्रशासिक अधिकारी / अधीक्षक	S,ST,W,SE,RW,H,C	OL,OA,OAL,LV,HH	होमगार्ड विभागातील भांडार, लेखा, प्रशासन विषयक कामकाज

अ.क्र.	पदनाम	शारीरिक पात्रता	दिव्यांग प्रवर्ग	पदाची जबाबदारी व कर्तव्य
९	प्रशासिक अधिकारी (जिल्हा)	S,ST,W,SE,RW,H,C	OL,OA,OAL,LV, HH	जिल्हा कार्यालयाचे आहरण व संवितरण अधिकारी, जन माहिती अधिकारी म्हणून काम पाहणे, सर्व लेखा व प्रशासकीय विषयक कामकाज, वार्षिक खर्चाचे अंदाजपत्रक, धोरणात्मक प्रस्ताव कार्यालय प्रमुखांच्या मान्यतेने मुख्यालयास सादर करणे, रोख वही, लोकहितैषी व कर्मचाऱ्यांच्या गोपनीय अहवाला संबंधी कामे
१०	कनिष्ठ लेखा परिक्षक / प्रमुख लिपिक / उपलेखापाल (मुंबई)	S,ST,W,RW,H,C	OA,OL,OAL,LV,HH	लेखा, अंतर्गत परिक्षण, प्रशासन, आस्थापना विषयक कामकाज
११	सहाय्यक सामुग्री प्रबंधक / वरिष्ठ लिपिक (मुंबई)	S,ST,W,MF,SE,RW,C	OA,OL,OAL,LV,HH	शस्त्र व दारुगोळा, होमगार्ड नोंदणीसंबंधी कामे, बांधकाम, शासकीय अग्रिमे-विषयक कामे, माहितीचा अधिकार, शासनास माहिती सादर करणे, इ. कामे
१२	वरिष्ठ लिपिक / प्रमुख लिपिक (जिल्हा)	S,ST,W,MF,SE,RW,C	OA,OL,OAL,LV,HH	कार्यालयातील शासकीय रक्कम हाताळणे, रोख वही संबंधी संपूर्ण कामे, वार्षिक अंदाजपत्रक तयार करणे, कर्मचाऱ्यांचे भविष्य निर्वाह निधी संबंधी कामे, वेतन व भत्त्याची देयके तयार करणे, लेखा परिक्षणातील आक्षेपाची पुर्तता संबंधी कामे, सेवानिवृत्त कर्मचाऱ्यांची सेवानिवृत्तीविषयक प्रकरणे हाताळणे, भांडार जडसंग्रह वस्तु इ. संबंधी संपूर्णकामे, होमगार्डना मिळणाऱ्या सर्व भत्त्याची देयके संबंधी कामे, शासकीय वाहनाबाबत इ.सर्व कामे
१३	लिपिक - टंकलेखक / भांडारपाल (मुंबई)	S,ST,W,L,MF,SE,RW,H,C	OA,OL,,OAL,LV	सर्व अधिकारी/कर्मचारी यांच्या वेतन व भत्ते, भविष्य निर्वाह निधी, सर्व शासकीय अग्रिमे, सेवा पुस्तक अद्यावत ठेवणे, खर्चाचा ताळमेळ, रोखपालाची कामे, कर्मचाऱ्यांची रजा मंजूरीबाबतची कामे, सेवानिवृत्त कर्मचाऱ्यांचे रजा रोखीकरणाची प्रकरणे, बदल्यासंबंधी कामे, भांडार वस्तु / गणवेश साहित्य खरेदीबाबतची कामे, जडसंग्रह नोंदवही व इतर नोंदवहया अद्यावत ठेवणे, होमगार्डच्या नोंदणी, पुर्ननोंदणी, बंदोबस्त / कर्तव्य इ. संबंधी कामे, आवक व जावक टपाला-संबंधीची संपूर्णकामे

अ.क्र.	पदनाम	शारीरिक पात्रता	दिव्यांग प्रवर्ग	पदाची जबाबदारी व कर्तव्य
१४	कनिष्ठ लिपिक / हवालदार लिपिक (जिल्हा)	S,ST,W,MF,SE,RW,C	OL,LV,HH	कार्यालयातील आवक जावक टपालविषयक कामे, टंकलेखनाची कामे, प्रशासन व प्रशिक्षण विषयी वरिष्ठांनी दिलेली कामे,
गट -ड				
१५	शिपाई नाईक	S,ST,W,PP,L,KC,SE,RW,C,M F.	OA,OL,HH,LV	वरिष्ठांचे दालान स्वच्छ ठेवणे,शिपाई कर्मचा-यांवर नियंत्रण ठेवणे इ.
१६	शिपाई	S,ST,W,PP,L,KC,SE,RW,C,M F.	OA,OL,HH,LV	शिपाई पदाच्या संबंधी सर्व कामे
१७	माळी	S,ST,W,PP,LKC,SE,RW,C,M F	OA,OL,HH,LV	माळी पदाच्या संबंधी सर्व कामे
१८	हमाल	S,ST,C,BW,SE,H,RW	HH, LV	हमाल पदाच्या संबंधी सर्व कामे

Abbreviations :-

S-Sitting,	BN-Bending	SE-Seeing	RW-Reading and Writing	C-Communication
MF-Manipulation by Fingers	PP-Pulling and Pushing	L-Lifting	KC-Kneeling and Crouching	ST-Standing
W-Walking	BLA-Both Legs and Arms	BA-Both Arms	OL-One leg	BL-Both Legs
OA-One Arm	OAL-One Arm and One Leg	B-Blind	LV-Low Vision	H-Hearing
MW-Muscular Weakness				
OH-Orthopedically Handicapped	CP-Cerebral Palsy	LC-Leprosy Cured	VH-Visually Handicapped	HH-Hearing Handicapped